

BEZ ANDĚLSKÝCH KŘIDÉLEK

„Nejlepší voják v naší rotě?“

Světlovlasý nadporučík se zamyslel. Zadíval se kamsi oknem do dálky jako by se chtěl poradit s čahounskými topoly, lemujícími silnici podél kasáren. Co jich tudy už prošlo, těch vojáků! V třeskutých mrazech, nesnesitelných parnách, lijáku, za vlahých letních večerů...

„Ono je to těžké,“ pronesl pak pomalu, s lehounkým úsměvem člověka, který „ví své“. „Vy máte třeba na mysli nějakého andílka s ideálními vlastnostmi. To bych mohl těžko posloužit. Nemáme na skladě, jak se říká. Máme ovšem své některé nejlepší, to víte, že máme. Všude přece musí být někdo nejlepší – aspoň v něčem. Ovšem ten, kdo je u nás nejlepší, může být jinde zrovna nejhorší. Jako támhleten.“

A důstojník ukázal na silnici, po níž pochodovala jednotka vojáků.

„Bárta. Ten desátník. Aspoň já si o něm myslím, že je při nejmenším velmi dobrý. Ale po andělských křídlech ani stopy. Kdybyste si prohlédli jeho záznam o odměnách a trestech, snad byste ho zavrhl jako kandidáta na nějaký takový medailón ve Květech. Má totiž dva tresty. Oba ode

mne. Ale to už je stará věc. To než jsme se dohodli, víte? Trošku jsem z počátku zbytečně přidal na tvrdosti.

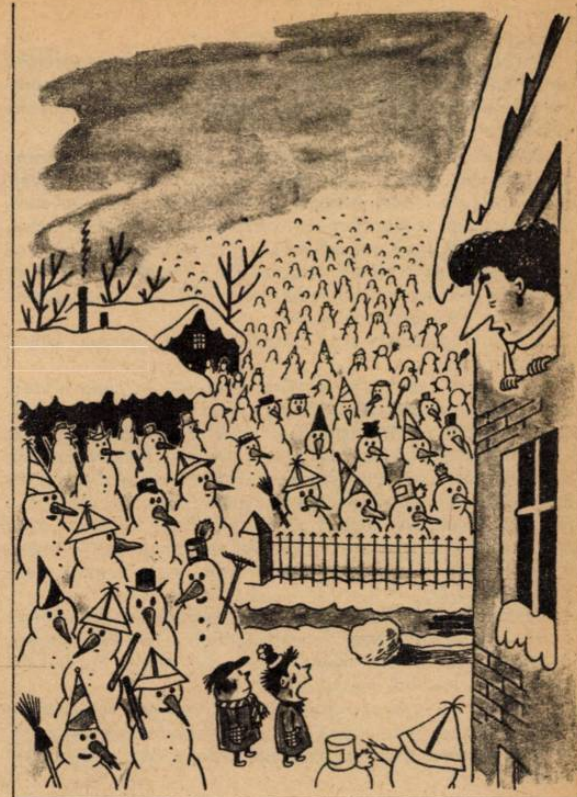
Poznal jsem ho vlastně pořádně až na jedné brigádě v našem patronátním družstvu. Byli jsme tam přes sobotu a neděli a v noci, když jsme měli zrovna večírek s družstevníky, chytlo několik budov. Požár se rychle šířil. Byl ohrožen dobytek, požár mohl přeskóčit i na obytné domy. Zachraňovali jsme, co se dalo. Dovedete si představit ten zmatek, ne? Já si ani nevším, kdo byl ten chlapík, který snad osmkrát vlezl do ohřího kravína a vyváděl odtud po jednom, po dvou ta hovádka boží. Dlouho jsem nemohl zjistit, který to byl. Až mi pomohl lékař. Řekl mi, že nejvíc popálenin měl Bárta. Chtěl ho do konce poslat do nemocnice. Udělal jsem na milého Bártu, ale ten zapíral, jako kdyby šlo o krádež. Až ho kamarádi usvědčili. Proč zapíral? Sám nevím. Podivín. Snad aby si ostatní nemysleli, že se chce nějak vytahovat nebo získat odměnu. Kdysi mu totiž někdo řekl, že tu vojnu moc žere a že je tudíž prospěchdř. Jemu to obvinění leží v hlavě, jinak si ani nedovedu vysvětlit to lajdáctví, které se u něj projevilo. Lajdáctví z trucu, rozumíte?

A víte, jak tu „vojnu žere“? Takhle: měl slabounké družstvo. Dva tam sotva dovedli napsat pár slov, chuť do výcviku neměli, teorie jim nešla.

Tak si je pozval v neděli do hospody na pivo a tam si povídal o všelícem, co měl kdo na srdci. Ten Bárta si všechno psal. Ne před nimi. Potom, až přišel domů. Měl takový sešítek, celý pomačkaný, do kterého si dělal poznámky. Vlastně už závěry pro sebe. Jednou mi je ukázal. Zdálo se mi to trochu divně. Nemám rád lidi, kteří si dělají takové poznámky. Jenže ono záleží na tom, co potom s nimi. Bárta na základě těch poznámek dělal z pologramotných vojáků lidi, kteří mají zájem o svět kolem sebe, z civilistů vojáky, z lajdáků celé chlapy, se smyslem pro odpovědnost. No, ale už mu tady málem sám přidělvám andělská křídélka. Ale – na mou duši –, je to chlapík, jak se patří! Ostatně – dnes mu musím zrovna domluvit. Jestli mu to snad stouplo do hlavy nebo co – nevím, ale několikrát jsem si všiml, že se neoholil...

VLADIMÍR LENSKÝ

KRESLIL MAXIM JÁNSKÝ

„Mámo, už jsme spotřebovali všechn sni – co teď máme dělat?“ (Quick)

OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA VE SVĚTOVÉ VÁLCE

Podle Jaroslava Haška vypravuje a ilustruje Jos. Lada.

1. A tak se Švejk objevil na západ od Milevska. Potkal starou babičku, popovídali si a babička se vrátila do vsi, že mu přinese bramborovou polévku. Přinesla ji v hrnci, zabaleném polštářkem, aby nevystydl. – „Čížovej se, vojáčku, vyhněte, tam jsou četníci jako rasi, chytají desentýry. Jdou raději na Radomyšl, takhle k večeru, to jsou všichni četníci v hospodě. Tam najdou v dolejší ulici modře natřené domek, tam bydlí pantáta Melichárek. To je můj bratr. Von jim ukáže cestu na Budějovice!“ – Babička Švejka ještě pokřižovala a přála mu štěstí na další cestě.

4. Švejk šel lesy dál. U Štěkně se setkal se starým vandrákem, který pozdravil Švejka douškem kořalky. – „V tomhle nechod,“ poučoval Švejka, „to by se ti mohlo sakramensky vyplatit! A kam máš namířeno?“ – „Do Budějovic!“ – „Pro Krista pána,“ lekl se vandrák, „tam tě sbalejí za pět minut! Celej civil musíš mít, hodně rozflákanej, a dělat ze sebe chromajzla. Půjdeš se mnou! Na nocleh jdeme dnes k jednomu švarcberskému vovčákovi a ráno potáhnem na Vodňany. Tam prodáš židovi Hermanovi mundúr a civil už někde po vesnicích seženeme.“

2. Z Malčina šel se Švejkem starý harmonikář, na kterém bylo znát, že si pořádně přebíral. Harmonikář považoval Švejka za desentýra a radil mu, aby s ním šel do Horažďovic, že tam má sestru, jejíž muž je taky desentýr. – „Má svého muže už dva měsíce schovaného v chlívě,“ přemlouval Švejka, „tebe tam taky schová a vy tam budete až do konce války. A když tam budete dva, tak vám nebude smutno!“ Po zdvořilém odmítnutí Švejkově se velice rozčilil a dal se nalevo do polí, vyhrožuje Švejkovi, že ho jde udat do Čížové na četnictvo.

5. Starý ovčák jim hned vařil brambory a přitom vykládal: „Jó, jó. Nejní žádný nadšení do války, když se čisat nedal korunovat. Když jsi to, lumpe starej, slíbil, tak jsi měl držet slovo! A lidi si ty vojny zasloužili! Dyt už jim to moje skopový maso nešlo pod fousy! Dyt už se pán bůh na to nemoh dívat! Jindá jsem často prodal skopce pod rukou, ale poslední léta už lidi žrali jen samý vepřový a drůbež. A jak zpejchli. Starej Švarcberk jezdil jen v kočáře, ale ten mladěj smrkáč smrdí samým automobilem. Von mu pán bůh taky ten benzin vomaže vo hubu!“

3. Když v Radomyšli Švejk vyřídil pantátovi Melichárkovi pozdrav od jeho sestry, nijak to na pantátu neúčinkovalo. Chtěl neustále na Švejkovi papíry. – „Uteče to z vojny, sloužit to tam nechce a tak to chodí po okolí a kde může, tak to krade,“ řekl Švejkovi do očí. „Každej z nich vypadá, jako kdyby neuměl pět počítat!“ – „Tak spánembohem, dědečku.“ – „I spánembohem a podruhy si přijdou na hloupějšího!“ A když Švejk odešel, bručel si: „Jde prej do Budějovic k regimentu. Z Tábora! A to jde rošťák napřed do Horažďovic. Dyt von dělá, lump, cestu kolem světa!“

6. V noci se však Švejk oblékl a vyšel tiše z ovčína. – „Stále kupředu! Povinnost volá!“ řekl si Švejk, „do Budějovic se dostat musím!“ Ale nešťastnou náhodou zamířil k severu. Vcházejí do jedné vesnice, a vida značení „Obec Putim“, zvolal: „Pro Krista pána! Tak jsem zas v Putimi, kde už jsem jednou byl.“ Tu vystoupil z jednoho domku četník a neřekl Švejkovi nic víc než: „Kampak?“ – „Do Budějovic k svému regimentu.“ – Četník se sarkasticky usmál: „Vy jdete přece od Budějovic. Máte ty vaše Budějovice už za sebou!“ A vtáhl Švejka do četnické stanice.